

MINISTERSTWO EDUKACJI I NAUKI

PRZEMYSŁAW CZARNEK

DSW-WSM.056.3.2022.1.KR

Warszawa, 17 marca 2022 r.

Pan
Stanisław TROCIUK
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

w odpowiedzi na pismo nr VII.7033.26.2022.AMB z dnia 25 lutego 2022 r. (data wpływu do MEiN: 28 lutego 2022 r.) w sprawie podjęcia we współpracy z odpowiednimi uczelniami działań służących umożliwieniu studentom Państwowego Uniwersytetu Medycznego w Tarnopolu kontynuacji studiów w Polsce, uprzejmie proszę o przyjęcie następujących informacji.

W związku z destabilizacją sytuacji na Ukrainie, jedną z pierwszych inicjatyw podjętych w związku z pomocą dla polskich studentów kierunków medycznych był wystosowany dnia 25 lutego 2022 r. wspólny list Ministra Edukacji i Nauki oraz Ministra Zdrowia do rektorów uczelni medycznych, w którym zaapelowano o rozważenie możliwości kontynuowania studiów medycznych na terenie naszego kraju przez obywateli polskich kształcących się na terytorium objętym konfliktem. Szefowie resortów edukacji i nauki oraz zdrowia wskazali w nim również, iż zgodnie z obowiązującymi przepisami student może zostać przyjęty na studia poprzez przeniesienie z uczelni zagranicznej. Decyzja w tym zakresie należy do kompetencji władz uczelni. Równocześnie podkreślono o obecnie obowiązującej Umowie między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o wzajemnym uznawaniu akademickim dokumentów o wykształceniu i równoważności stopni podpisanej dnia 11 kwietnia 2005 r. (weszła ona w życie 20 czerwca 2006 r.). Umowa gwarantuje osobom, które uzyskały wykształcenie w jednym państwie, możliwość kontynuacji kształcenia w placówkach drugiego państwa. Niemniej jednak decyzja o zaliczeniu na poczet studiów zajęć odbytych przez studenta w uczelni zagranicznej pozostaje w wyłącznej gestii uczelni.

Ponadto Ministerstwo Edukacji i Nauki (dalej: MEiN) we współpracy z Ministerstwem Zdrowia, zagwarantowało, wszystkim polskim studentom kierunku lekarskiego i lekarsko-dentystycznego kształcącym się dotychczas na uniwersytetach w Ukrainie, koordynację poszukiwania miejsc na analogicznych kierunkach studiów w polskich uczelniach. Wspólnie z MEiN, Ministerstwo Zdrowia zgromadziło informacje o studentach kierunków medycznych, którzy przybyli w ostatnim czasie z terenu Ukrainy do Polski. Uruchomiona została również infolinia, na której można uzyskać szczegółowe informacje o możliwości kontynuowania kształcenia na kierunku lekarskim i lekarsko-dentystycznym w Polsce. Dodatkowo na prośbę Ministerstwa Zdrowia uczelnie przygotowały zestawienia zawierające informację o dodatkowych miejscach na kierunkach medycznych, które mogą być udostępnione studentom już w bieżącym roku akademickim. W ramach wspomnianych działań koordynacyjnych w najbliższych dniach Ministerstwo Zdrowia we współpracy z MEiN

dokona przypisania wszystkich studentów, którzy zgłosili chęć kontynuacji kształcenia w Polsce, do konkretnych uczelni.

Jednocześnie należy wskazać, iż przyjęcie nowych studentów na studia w trakcie semestru, przy uwzględnieniu realiów spowodowanych konfliktem zbrojnym w Ukrainie, oraz chęć pomocy jak największej liczbie młodych ludzi, również w aspekcie finansowym, wymagało wprowadzenia odpowiednich rozwiązań ustawowych w obszarze szkolnictwa wyższego. Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa* (Dz.U. poz. 583) przewiduje szczególne rozwiązania m.in. w zakresie przeprowadzania procedur przyjęcia na studia w uczelniach polskich studentów kształcących się dotychczas w uczelniach działających na terytorium Ukrainy. Przepisy ustawy umożliwiają także polskim uczelniom przyjmowanie na studia na podstawie szczególnego przepisu (art. 45) - w celu kontynuacji kształcenia - obywateli polskich i obywateli Ukrainy, będących w dniu 24 lutego 2022 r. studentami uczelni działającej na terytorium Ukrainy, także gdy nie będą oni dysponować dokumentami potwierdzającymi odbywane dotychczas kształcenie. Przepisy przewidują, że osobom tym mogą zostać uznane odpowiednie okresy studiów w drodze weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się. Niezbędne w tym celu jest złożenie oświadczenia, że w dniu 24 lutego 2022 r. osoba ubiegająca się o przyjęcie na studia studiowała na określonym roku studiów na danym kierunku i poziomie studiów w uczelni działającej na terytorium Ukrainy i nie dysponuje dokumentami poświadczającymi okresy studiów, zdane egzaminy, zaliczenia lub praktyki zawodowe, wydanymi przez tę uczelnię. Następnie uczelnia, w której student ubiega się o przyjęcie, przeprowadza weryfikację osiągniętych efektów uczenia się. Zasady przeprowadzania tej weryfikacji ustala uczelnia samodzielnie i są to zasady szczególne, odrębne od tych, które mogły przed 24 lutego 2022 r. obowiązywać w przepisach wewnętrznych uczelni. W przypadku stwierdzenia różnic w programie studiów lub efektach uczenia się uczelnia może zobowiązać studenta do ich uzupełnienia m.in. poprzez złożenie określonych egzaminów lub odbycie praktyk zawodowych.

Jednocześnie ustawa daje możliwość dokonania przez uczelnie w roku akademickim 2021/2022 zmian w już podjętych uchwałach rekrutacyjnych (ustalających warunki, tryb oraz termin rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji) na studia rozpoczynające się w drugim semestrze roku akademickiego 2021/2022 oraz w roku akademickim 2022/2023 – pozwoli to uczelniom na bieżące regulowanie kwestii przyjęć na studia w związku z sytuacją osób opuszczających terytorium Ukrainy. Zmiany mogą przykładowo polegać na obniżeniu progów punktowych dla wyników z matury uprawniających do podjęcia studiów w danej uczelni. Ponadto uczelnie zostały uprawnione do dokonywania do dnia 30 września 2022 r. zmian w regulaminach studiów w zakresie niezbędnym do przyjęcia na studia osób, które w dniu 24 lutego 2022 r. były studentami uczelni działającej na terytorium Ukrainy – z wyłączeniem stosowania niektórych przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. poz. 574), dalej: ustawa PSWN. W przypadku tych zmian nie obowiązuje wymóg zachowania terminu ich uchwalenia na co najmniej 5 miesięcy przed rozpoczęciem roku akademickiego i wejścia ich w życie z początkiem roku akademickiego. Pozwoli to uczelniom określić lub zmienić obowiązujące procedury przyjęć na studia, w trybie przeniesienia, tak aby uwzględnić sytuację osób, które w dniu 24 lutego 2022 r. były studentami uczelni działającej na terytorium Ukrainy. Ponadto termin uzgodnienia regulaminu z samorządem studenckim wynosi w takim przypadku

5 dni roboczych, a w przypadku braku uzgodnienia, regulamin wchodzi w życie na mocy ponownej uchwały senatu podjętej zwykłą większością głosów jego statutowego składu.

Zgodnie z przepisami omawianej ustawy rektor ma możliwość zmiany organizacji roku akademickiego 2021/2022 określonej w aktach wewnętrznych uczelni m.in. może zmienić terminy sesji egzaminacyjnej w drugim semestrze bieżącego roku akademickiego dla całości lub części grup studenckich w uczelni. Wymaga zaznaczenia również, iż w roku akademickim 2021/2022 możliwe jest także prowadzenie w uczelni zajęć łącznie dla studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych w zakresie niezbędnym do umożliwienia odbywania studiów przez osoby, które w dniu 24 lutego 2022 r. były studentami uczelni działających na terytorium Ukrainy.

Powyższą ustawą wprowadzono również nowelizację przepisu dot. potwierdzania przez polskie uczelnie ukończenia studiów na określonym poziomie, osobom które nie dysponują dyplomem ukończenia studiów (art. 93 ustawy). Rozwiązanie to zostało rozszerzone na obywateli polskich, którzy wjechali na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bezpośrednio z terytorium Ukrainy w okresie od dnia 24 lutego 2022 r. do dnia określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa* i obywateli Ukrainy przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 ww. ustawy. Dzięki temu osoby, które nie dysponują dyplomem ukończenia studiów, będą mogły mieć potwierdzone ukończenie studiów na określonym poziomie w drodze postępowania przeprowadzonego przez uprawnioną uczelnię. Rozwiązania te zapewnią możliwość płynnego dostosowania regulacji wewnątrzuczelnianych do sytuacji związanej ze skutkami wojny w Ukrainie, w szczególności pozwolą na dokonanie zmian ułatwiających przyjęcia studentów z uczelni ukraińskich do uczelni polskich oraz na dostosowanie sposobu organizacji zajęć do sytuacji z tym związanej. Uczelnie w ramach gwarantowanej autonomii, w ramach wprowadzonych przepisów, są upoważnione do dokonywania zmian w przepisach wewnętrznych przewidując szczególne rozwiązania, nawet jeśli byłyby one niespójne z dotychczas obowiązującymi rozwiązaniami.

Od objętych ustawą obywateli Ukrainy będących studentami uczelni publicznej nie będą pobierane opłaty za kształcenie na studiach stacjonarnych w języku polskim. Zgodnie z art. 2 ust. 4 specustawy obywatela Ukrainy objętego tą ustawą uznaje się za osobę korzystającą w Rzeczypospolitej Polskiej z ochrony czasowej w rozumieniu art. 106 ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. *o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej*. Niepobieranie opłat za kształcenie na studiach stacjonarnych w języku polskim od cudzoziemca, który korzysta z ochrony czasowej, wynika z art. 324 ust. 2 pkt 4 ustawy PSWN. Obejmuje to okres kiedy obywatele Ukrainy będą objęci ochroną czasową.

Jednocześnie wymaga wskazania, iż od obywateli polskich, którzy w dniu 24 lutego 2022 r. byli studentami uczelni działającej na terytorium Ukrainy na kierunkach lekarskim, lekarsko-dentystycznym, pielęgniarstwo, położnictwo, analityka medyczna, farmacja, fizjoterapia oraz ratownictwo medyczne i zostali przyjęci przez uczelnię polską na studia na kierunku odpowiadającym odbywanym przez nich studiom, opłaty za usługi edukacyjne związane z kształceniem na studiach niestacjonarnych albo studiach w języku obcym będą pobierane w wysokości nieprzekraczającej wysokości udokumentowanych przez studenta dotychczas ponoszonych opłat za te studia w uczelni w Ukrainie. W roku akademickim

2021/2022, w przypadku gdy osoby te wniosły już przed dniem 24 lutego 2022 r. opłatę za kształcenie w drugim semestrze tego roku w uczelni działającej na terytorium Ukrainy – nie pobiera się opłaty za studia niestacjonarne albo studia w języku obcym. Na wniosek uczelni, która nie pobrała od studenta ww. opłaty, lub pobrała tę opłatę w niższej wysokości niż wynosi wysokość opłaty za te usługi ustalona przez uczelnię, złożony w określonych terminach do ministra nadzorującego daną uczelnię – przysługuje refundacja, na łączny okres nie dłuższy niż 12 semestrów. Refundacja nie przysługuje za okres udzielonych studentowi urlopów, o których mowa w art. 85 ust. 1 pkt 3 ustawy PSWN. W związku z tym okresu tych urlopów nie wlicza się do łącznego okresu refundacji.

Obywatele Ukrainy objęci ustawą będą mieli również możliwość ubiegania się o stypendium socjalne (art. 86 ust. 1 pkt 1 ustawy PSWN) i kredyt studencki (art. 98 ust. 1 ustawy PSWN), przy czym ubieganie się o te świadczenia odbywać się będzie na podstawie dołączonego do wniosku oświadczenia o sytuacji rodzinnej i materialnej. Ponadto będą mieli prawo ubiegać się o stypendium rektora, stypendium dla osób niepełnosprawnych i zapomogę na ogólnych zasadach obowiązujących w ustawie studiujących cudzoziemców, z zastrzeżeniem, że w stosunku do nich zniesione zostało ograniczenie w zakresie liczby zapomóg (art. 92 ust. 2 ustawy PSWN), które może przyznać uczelnia.

Mając na uwadze powyższe, należy podkreślić, iż rozwiązania, które w obliczu zagrożenia, zagwarantują konieczną pomoc, wsparcie oraz dostęp do nauki, weszły w życie 12 marca 2022 r. – z dniem ogłoszenia w Dzienniku Ustaw i obowiązują, co do zasady, z mocą wsteczną od 24 lutego 2022 r. Jednocześnie MEiN na bieżąco monitoruje sytuację na Ukrainie. Resort jest w stałym kontakcie ze środowiskiem akademickim, rektorami uczelni oraz przedstawicielami studentów. Dodatkowo został rozszerzony zakres zadań Zespołu koordynatorów regionalnych KRASP ds. COVID-19, stworzonego we współpracy z Konferencją Rektorów Akademickich Szkół Polskich, o koordynowanie na uczelniach spraw związanych z kryzysem na Ukrainie, przede wszystkim w zakresie pomocy studentom przybyłym do Polski z terenu Ukrainy w wyniku rosyjskiej agresji. Działania są skierowane przede wszystkim do obywateli polskich i ukraińskich przybyłych z terenu Ukrainy. Aby efektywnie zarządzać zaistniałym kryzysem koordynatorzy monitorują sytuację w uczelniach i zbierają niezbędne dane.

MEiN na stronie internetowej na bieżąco informuje o wprowadzanych rozwiązaniach.

Z poważaniem

Przemysław Czarnek

/-podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Do wiadomości:

1. _____
2. Pan prof. dr hab. inż. Arkadiusz Mężyk - Przewodniczący Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich
3. Pan prof. dr hab. Marcin Gruchała - Przewodniczący Konferencja Rektorów Akademickich Uczelni Medycznych